

Ughy Szabina: költő és prózaíró

Ughy Szabina több mint egy évtizede publikálja írásait, és hét könyv jelent meg a neve alatt. A *Külső protézis* és a *Séták peremvidéken* verseket tartalmaztak, a *Bingó és az évszakok*, illetve *Bingó és Kókusz* karácsonya gyerekkönyvek, *A gránátalma íze* regény, *A kis piachatározó* egy makámában megírt kulturális összefoglaló, *Az átlátszó nő* pedig egy novelláskötet. E terjedelmes életműből én most két kötetre koncentrálok, a kezdő- és a jelenlegi végpontra: az első verseskötetre és az első novelláskötetre, nemcsak azért, mert érdekes látni a különbségeket, és megsejteni, milyen utat járt be az író művészi formálódása, hanem azért is, mert úgy vélem, ez a két műfaj illik leginkább Ughy Szabinához, és e két kötet kiemelkedő helyet foglal el az életműben.

Az első verseskötet

Ughy Szabina debütáló kötete viszonylag későn, a szépíró huszonhatodik életévében jelent meg. Az életmű első állomása általában az útkeresésről szól – kivételesen érvényes ez a megállapítás a lírai művek esetében. A *Külső protézis* címet viselő mű, bár megfelelt ennek az „elvárásnak”, nem a megszokott ösvényeket járta be. A hangkeresés, az alkotófolyamat feltérképezése vagy a művészi kísérletezgetés egy-egy kivételtől eltekintve kiszorult a kötet világából. A fiatal költő meglepően kiérlelt hangon szólalt meg, a versekben összeálló világ többnyire egyneműnek tekinthető, a keresés mozzanata pedig a lírai énre korlátozódott – a *Külső protézis* az énkeresés kötete, arról szól, miként lelheti meg a helyét a világban egy élete kezdetén levő fiatal, akinek hátra kell hagynia az elmúlt gyermekéveket, búcsút kell mondania néhány szeretett családtagjának és túl kell lépnie egy nehéz betegség árnyékain.

Ughy Szabina első kötete igencsak vékonyka, a félszáz oldal mégis három ciklust foglal magába. A ciklusok nem válnak el élesen egymástól, a fő rendezőelvnek a tematika tekinthető, a szövegek a „párkapcsolat”, „család” és „betegség”

BARÁTH TIBOR (1996) Kincsesbányán élő irodalomkritikus.

kulcsszavak alá sorolhatók elsősorban. A cikluscímek alatti, Wikipédiáról származó magyarázat-töredékek általában egy olyan aspektusra irányítják az olvasók figyelmét, ami a cikluson belül erős értelemképző szerephez jut, egyfajta mankó, ami a jelentés létrejöttét nagyban befolyásolhatja. A *Ködfelszakadás*ban szereplő versek például egy olyan pozícióból íródtak, ahol a látás épp tisztává válik, ahol a bizonytalanság helyébe egyre inkább a bizonyosság lép, ugyanakkor a lírai én még az út kezdetén van: már látni véli a dolgok lényegét, az irányokat, de még nehezen tudja azokat megragadni, az első lépések megtételére készül. A kötet első verse tipikus bevezető ars poetica, ami a szövegírás és emlékezet összefüggéseiből építi fel a maga műdefinícióját: ez az ihlet pillanata, „A kényszer, hogy valami nyoma mindennek legyen”¹ (*Nyomkövető*). És hogy miről is szeretne nyomot hagyni a lírai én? Elsősorban arról az életről, ami már mögötte van, a szövegekben megszólaló én ugyanis egy olyan személy, akinek szinte minden új, akinek búcsút kellett mondania az ismerős keretektől. Épp-hogy befejezi az egyetemet, és kilép a nagybetűs életbe, máris egy vég kezdetén van – új albérlet, új feladatok, egy szakítással terhelve. A cikluson túl a kötetre általában is igaz, hogy a lírai ént egy határhelyzetben találhatjuk; ezt pontosan nem is lehet megnevezni, mert ez a „valami utáni” korszaka, mert ezt az idegenség kíséri, és főképp a melankólia hatja át (ami szorosán összekapcsolódik a múltó idő problémájával is). Ughy Szabina költészete, legalábbis a *Külső protézis* lapjain, nem is kapcsolódik elődeihez, sokkal közelebb áll ő a kortársaihoz, a *Visszapillantó* például éppen olyan érzékletesen dolgozza fel a párkapcsolatok sötét pillanatait, a szerelmesek közötti széttartást és az egymástól való eltávolodást, mint például az a Krusovszky Dénes, aki Ughy előtt két évvel jelentette meg az *Elromlani milyen* című kötetet, amit a téma egyik alapvető bázisának tekinthetünk (és az sem felejthető el, hogy a nyolcvanas-kilencvenes években született alkotók szinte generációs problémaként dolgozták fel a kérdést). Az Ughy-kötet például a következőképpen fogalmaz:

„Ő úgy néz rám, hogy szemével kikerül.
Körberajzol, mint a kezünket szokás.
Gondolataival színez ki.
Ha tekintetünk mégis összeér,
koccanó üveggolyók,
magát látja csak, ahogy engem néz.”²

A kötet második felében még személyesebb történetek kerülnek előtérbe. A *Bomlási sorok* ciklusát bevezető szócikk részletében a radioaktív kémiai bomlás egy lényeges pontja az, hogy az anyagok átalakulása az első stabil elemig tart. Rádásképpen elhangzik – igaz, zárójelesen – az anya és lány szó, így már

1 Ughy Szabina: *Külső protézis*. Budapest, 2011, Orpheusz Kiadó, 7.

2 Ughy, i. m. 11.

a versekhez is azzal a beállítódással nyúlhat a szemfüles olvasó, hogy azokban a családi „hagyaték”, az anyai ág sorsa és a felmenők tükrében megképződő lírai én lesz a fókuszban. Ebből a szempontból a kérdés az lehetne: vajon a lány (lírai én) az első stabil elem? Mi öröklődik át benne, és mikkel képes leszámolni? Ha ezzel a prekoncepcióval közelítünk a szövegekhez, csalódás nem érhet minket. Az egykori család ugyanis már csak emlék a szövegekben. A *Csehszlovákia* című versben egy közeli szerettük otthonát ürítik ki a szereplők, a *Metszéspont* egy gyermekkori emléket idéz fel (de a régi történet főszereplője a vers születésekor már nem él), és két vers is feldolgozza egy kényszerű búcsú perceit. Ezek közül a *Péntek* a súlyosabb, hiszen benne a gyermek-kiskamasz tesz látogatást a kórházban, ahol először tapasztalja meg, milyen romlékony a test, milyen mulékony az egészség és próbál szembenézni azzal, hogy szeretett nagyszülőjét utoljára látja, míg az *Öreg tükörben* az a gondolat fogalmazódik meg, hogy a betegség nemcsak átalakítja, de meg is szünteti az identitást; nem tud ismerősként tekinteni a betegre, mert elveszve látja benne azokat a személyiségjegyeket, amik őt korábban meghatározták. A betegség mint ilyen vízváltató – átélője sosem lesz már a régi, de a betegség legyőzése is hatást gyakorol az életére, a hátralevő időben mint egy stigmát, viselni kénytelen. A betegség pedig a magány érzéséhez kapcsolódik szorosan, ahogy például a *Memento mori*, *Gyöngyszürke*, *Szünet*, *Elalvás előtt* című darabokban. A versek beszélője szinte kivétel nélkül egyes szám első személyű és mérsékelten önreflexív, nem bújik el különösebben, de a megverselt tapasztalatai eléggé univerzálisak – a mindannyiunk életében ott lapuló, melankóliával átítatott magányról ír, amit valami vagy valaki elvesztése után érez az ember. Ahogy a *Monoszkópban* megfogalmazza: „kint és bent, mindig ugyanaz, / akárha mindegy lenne, / a hold vagy a tévé fest kékre egy arcot”.³

Az utolsó, *Külső protézis* címet viselő ciklus a költő gyermekonkológián eltöltött időszakába enged betekintést. Abba a léthelyzetbe, amikor az „én” helyébe az „ő” lép, vagyis amikor a kézben tartható mindennapok kiszámíthatatlan holnapokká válnak, és amikor kardinális kérdéssé válik, hogy a személyiség hogyan ragadható meg, leválasztható-e betegségről, és egyáltalán: az identitáshoz hozzákapcsolódik a betegség, vagy az előtte levő időszak számít az én autentikus formájának? Egy későbbi interjúban így fogalmazza meg érzéseit: „A saját nőiséggemmel való viszony elég különleges. Tizenkét éves koromban csontrákot diagnosztizáltak nálam. A kemoterápia és legyengült immunrendszer miatt nagyjából két évig nem mehettem emberek közé. A kezeléseket és műtéteket miatt a bimbózó, serdülőkori nőiségem teljesen lenullázódott. Egy kopasz bábbá alakultam, egy testté, akit életben kellett tartani. Semmi egyéb cél nem volt sokáig, csak elérni az átlagos értéket a leleteken. De ennél is sokkal nehezebb volt a különbözőséggel járó magány, miközben mindennél jobban

3 Ughy, i. m. 40.

vágytam arra, hogy ugyanolyan legyek, mint a többiek.”⁴ Ezért is nevezhető a kötet legjobb versének a *Váróterem*, ami azt a sajátos hangulatot írja le, amikor az ember indulásra készen várakozik – tulajdonképpen megreked – két állapot között. Ez a sehol levés állapota. Amikor az egyik időszak lezáratlanul tornyosul még mögöttünk, de a másikba sem léptünk bele. Az előbbi átlátszatlan, utóbbi átláthatatlan.

Az első novelláskötet

Ughy Szabina prózaírói pályafutása már kevésbé járta be a megszokott utat; az ugyanis mindennapi, hogy egy szépírónál a kezdeti versírói törekvések helyébe idővel (általában egész gyorsan) a prózai formák lépnek, de az már ritkább, hogy a regény hamarabb születik meg, mint az első novelláskötet. A *gránátalma íze* című regény 2018-ban jelent meg, *Az átlátszó nő*, ami a novellákat gyűjti egybe, a tavalyi év egyik nagy dobása volt – nem is véletlenül. Nem azért, mert miként az egyik novella szerkesztő-elbeszélője ironikusan meg is jegyzi, „most nagyon mennek a női témák, ezek elég jól fogynak”,⁵ hanem mert anatómiai pontossággal boncolgatja, szálazza szét azokat az emberi kapcsolatokat, hibákat és traumákat, amiket mindannyian megtapasztalhatunk, láthatunk, átélhetünk a hétköznapok során. *Az átlátszó nő* leginkább az emberek életéről szól – az emberek sorsáról. Mint a kortárs irodalmunkban megfigyelhető, az utóbbi évtizedben egyre inkább tematizálódott az emberi kapcsolatok milyensége, viszonyaink összetettsége és az ember mint más személyek között élő és tőlük függő (vagy pontosabban: általuk formálódó) identitás problémája elsőrangúvá kezd válni. Az irodalom természetesen minden korban az emberi lét művészi vizsgálatának eszköze volt, de talán a társadalom át- és átstrukturizálódásával az embert érintő kérdések köre is átalakult – nagyon eltér példának okáért a szerelem fogalma egy olyan helyzetben, ahol az előre kijelölt társsal kell leélni egy életet, ahol a szerelem a mindennapokból növi ki magát, és ahol a társkereső applikációk mögé rejtőzve lehet párra vadászni. Nem tekinthető véletlennek, hogy egy elmagányosodó társadalomban a felszínes viszonyok kötésében vergődő emberek látványa inspirálja a művészeket arra, hogy végre kérdéssé váljon: mi az, amiben én, mi az, amiben mások szabnak gátat a boldogságomnak, és miért nem szabadulunk fel a gátak alól?

Az átlátszó nő novelláinak – enyhén ugyan, de – van egyfajta terápiás atmoszférájuk, mégpedig azért, mert az olvasó könnyedén beleélheti magát egy-egy történetbe, és átérezheti a különböző sorsok „forgatókönyvének” nehézségeit

4 Ughy Szabina: „A magánynak én már sokféle arcát jól megismertem”. Interjú *Az átlátszó nő* című novelláskötet szerzőjével, kérdező: Kurucz Adrienn. <https://wmn.hu/kult/61124-ughy-szabina-a-magany-nak-en-mar-sokfele-arcat-jol-megismertem> (Utolsó meglátogatás: 2024. 11. 09.)

5 Ughy Szabina: A kézirat, innen: Uő.: *Az átlátszó nő*. Budakeszi, 2013, Prae Kiadó, 128.

- végeredményben empátiára tanít. Hitelesnek érezhetjük a novellák alakjait, valósnak a problémákat és megindítónak a főhősök küzdelmét. Az elbeszélések főszereplője minden esetben egy olyan nő, aki a történet elején felismeri, hogy valahol elvesztette önmagát, majd az életében bekövetkező krízis hatására leszámol mindazzal, ami gúzsba köti, saját szabadságára törekszik, és mindent elkövet azért, hogy boldogan (de legalábbis elégedetten) nézzen a tükörbe. Az *átlátszó nő* éppen azért válhatott sikeressé, mert nagyon életszagú – ha körültekintek a saját ismerősi körömon belül, azonnal tudok olyat mondani én is, aki nem tudja feldolgozni, hogy a karrierjében vágyott sikereket nem tudja elérni, aki alig mosolyog, mióta a két lánya elköltözött, vagy aki a saját álmairól mondott le, hogy beteg gyermeke mindig számíthasson rá. Ők azok a nők, akik Ughy Szabina novelláskötetében is szerepelhetnének – és akik most névtelenek maradnak, de *Az átlátszó nő* főszereplőinek árnyékában mindvégig ott kísértének.

Ughy Szabina novelláskötetében olyan női szereplők kerülnek a reflektorfény középebe, akiket a mindennapokon észre se vennénk, kik köztünk járnak, mégis láthatatlanok. Ám ez a láthatatlanság nem a fizikai valóságra vonatkozik, nem egyszerűen arról van szó, hogy az átlagos nőknél az ember átnéz általában – nem, a felszín(esség)nél sokkal mélyebb gyökerek táplálják a főhősök láthatatlan és elfelejtett mivoltát. A nők szépsége – ami eleve kézzelfoghatatlan és definiálhatatlan lenne – nem lényeges tulajdonság, Ughy novellái a nők emberi oldalát, elrejtett énjét kutatják; szerepelhetne akár egy topmodell is, *Az átlátszó nő* azon a ponton ábrázolná őt, ahol a kamerák keresztútjából visszahúzódva, lemosva a sminket és ledobálva a dizájner ruhákat a leginkább önazonossá válna (helyesebben, ahol az önkeresés küzdelmeit lefolytatja). A nyitó novellában (*Az átlátszó nő*) mindez hamar világossá válik: a jól ismert szituáció, miszerint egy férfi áthatóan bámul egy nőt (például a villamoson), és ezzel zavarba hozza őt, gyorsan egzisztenciális fénytörésbe kerül, mikor bepillantást nyerünk a nő boldogtalan házasságába. A nőt először az zavarja, hogy valaki észre veszi, nehezen kezeli azt a gondolatot, hogy őt valaki szépnek látja, később már mindennél fontosabb vágyként jelenik ez meg. „Nő helyett feleség, anya és háziasszony lettem”,⁶ mondja először, majd a nem sokkal később így gondolkozik: „nem kell, hogy hozzámérjen, csak nézzen, lásson végre valaki engem”.⁷ Miután rádöbrent arra, hogy nem is annyira láthatatlan, a főszereplő ki tud szakadni abból a béklyóból, amit addig révbe ért életnek tartott – egy gyakorlatias, érzelmmentes válást követően már csak önmagának akar tetszeni. Első zavart gondolatai, majd megvilágosodása egy erotikusba is áthajló műtermi fotózásban csúcsoad ki, amit csak önmagáért csinál, és csak a legbensőbb magát akarja viszontlátni a képeken. Ezek már nem azok a fotók, amik a külvilágnak készülnek és ezért hamisak (a villamoson őt bámuló férfi nem is tudja lefényképezni őt), hanem önazonos és minden korábbinál igazabb képek. Szinte halljuk,

6 Ughy Szabina: *Az átlátszó nő*, in: Uő., *Az átlátszó nő*, i. m. 7.

7 Ughy Szabina: *Az átlátszó nő*, in: Uő., *Az átlátszó nő*, i. m. 9.

ahogy gondolja: „ez vagyok én”. Vannak olyan főhősök is (például az *Öt betűben*), akik épp azért nyerhetik el belső szabadságukat, hogy láthatatlanok az emberek számára. Az elbeszélés egy eritreai menekültről szól, aki a halálbüntetés elől szökött el hazájából (bűne, hogy felháborodott azon, hogy a lébecoló férfiak a többszörösét keresik annak, amit ő, és ezért felettese arcába vágta a pénzt). Hazájában állandó veszély fenyegeti, minden szem ijesztő a számára, a csempész már induláskor jelzi szexuális érdeklődését, mielőtt megerősokolná, és a vámtisztek vallatása is mintha lemeztelenítené, sebezhetővé tenné őt; valódi megváltást jelent a számára, amikor Berlinben elbújhat az embertömegben, úgy sétálthat, hogy az emberek ügyet se vetnek rá – láthatatlansága egyenértékű a biztonsággal.

Vannak olyan nők – ilyen a *#karacsony #futas* című novella főszereplője is –, akik a családjukon belül válnak láthatatlanná. Milyen az első karácsonya annak az anyának, aki görcsösen ragaszkodott a fiához, jószerivel csak hozzá kötődik, a fiú mégis csak mint vendég jár már haza, ráadásul rövidre zárja a látogatását? A lázas készülődés (a szépségkúra, a rogyásig pakolt étkezőasztal) egyértelműen kompenzálni próbálja a magányt, a nő házassága ugyanis nem boldog, kifejezett céljai nincsenek, és át kell élnie azt a traumát is, hogy fiának már nem feltétlenül ő az első nő az életében – inkább az új barátnője, Kamilla. A novella azt követi nyomon, miként asszisztál ahhoz a főszereplő, hogy azt a keveset se kaphassa meg, ami őt megilleti: néhány kettesben töltött percet a fiával, tartalmaz beszélgetéseket, csak annyit, hogy legalább az ünnepekkor ott aludjon. A novella ezen pontján a fiú már az éjféltől misén ül barátnőjével, míg az anyja a fia régi szobájában ül, és már keseregni sem tud. Csak menekülni, máshová, bárhová. Csak történjen valami az életében, ami újra célt adhat neki.

„Hányadszorra élem át újra ezt a jelenetet? Háromszáz, ötszáz, ezer ilyen ebéd van már mögöttünk? És mi még mindig nem tudunk egymással beszélni, ehelyett komótosan kavargatom a levest, és nem nézek egyikük szemébe sem.”⁸ Sajnálatos módon szinte kortünetnek tekinthető, hogy az emberek hallgatnak. Elcsevegnek ugyan hétköznapi dolgokról, elvannak felszínes dialógusokkal, de nehezen nyílnak meg annyira, hogy álmaikról, szorongásaikról, szenvedélyeikről és legfőképpen traumáikról beszéljenek még családi körben is. Én legalábbis ezt tapasztalom a körülöttem élőknel, és nem egy kortárs próza, dráma foglalkozik ezzel a problémával. A *Csucsó*ban a traumákat sokszor több generációnyi hallgatás övezi, a történetben szereplő nagymama például majdnem a sírba vitte annak a rémes éjszakának az emlékét, amikor megerősakolták. Az énelbeszélő pontosan érti, miért hallgat erről az édesanyja, miért nem tett feljelentést, mekkora megrázkódtatás ez számára – benne is felszakad egy külföldi éjszaka emléke... A novella lényeges eleme, hogy a nagymama nem tudja, hogy lányához kerülőúton ugyan, de eljutott fiatalkori traumájának híre, ahogy arról sem, hogy ők sorstársak; elmarad a felszabadító beszélgetés, az egymásra

8 Ughy Szabina: Csucsó, in: Uő., *Az átlátszó nő*, i. m. 29.

találás, a kapcsolatuk megerősödése. Az elbeszélés szimbolikus rendszerében mégis kísérletet tesz a hallgatás megtörésére, a családon belüli titkolózások eltörlésére. A novella végi jelenetben az énelbeszélő szinte könyörögve biztatja lányát, hogy kezdjen el végre beszélni, mondja ki az első szavait, ám e gesztusa egyértelmű óhaj a jövőre nézve: a nagymama és ő is elkövette azt a hibát, hogy mindvégig hallgatott, legyen hát a kislány az „első stabil elem”, aki a felszín helyett a mélység lesz, és nem széthúzza, inkább összetartja a család egységét. Az *Én vezetek* szintén a rosszul működő családmodellről szól elsősorban. Két idézetet is sokat mondónak találok az egymással való beszélgetés félresiklott mivoltáról, ami szinkronban van a Csucsóban vázoltakkal is: „[a] dolgokról általában úgy beszélünk, hogy valami másról beszélünk helyettük [...] ezek az elhallgatások tartják össze a családjunkat: mi annyira szeretjük egymást, hogy nem hozzuk direkt kellemetlen helyzetbe a másikat”.⁹ Bár ez a mondat még ironikusnak is hathat, a következő passzus már jóval komorabb képet fest: „csak anyám próbált kétségbeesetten beszélgetni, nehogy beálljon a csend és rádöbbenjünk arra, mennyire félünk a másiktól”.¹⁰

Szeretlek. A legrövidebb mondat, aminek kimondására a szereplők lényegében képtelenek. Ezen a súlyos betegség megléte sem lendíti túl a szereplőket általában. Az *Anyák napja* énelbeszélője az első oldalakon még kegyetlennek is tűnhet, hiszen türelmetlen és tehernek érzi a kórházi látogatás minden percét, ám csakhamar kiderül, hogy a fent említett szó kimondatlansága ver anya és lánya közé éket. Csakúgy, mint a novella másik párosánál, ahol az anya – miután eltitkolta, hogy rákkal diagnosztizálták, és önkezeléssel vetett véget életének – még a búcsúlevelét is úgy írja alá lányának: „szeretettel”. A távoli országban élő és egyébként eltávolodott lánynak ez a szó a legfájdalmasabb: úgy érzi megvonta tőle anyja a szeretetét, hogy nemcsak kimutatni nem volt képes, de még magát „beletenni” a szóba is. Ez a panasz hozza el a fordulópontot a narrátor történetében, aki visszatérve a kórházba, mintha „bünt gyónna meg”, végül bevallja édesanyjának, hogy szereti őt. A talányos csattanó teszi igazán emlékezetessé a színvallást, ugyanis az anya úgy tesz, mintha meg sem hallotta volna, az elmenőben levő lányának mégis azt mondja, ne hozzon be semmit a kórházba, „mindenem megvan”.

Zárásként még szeretnék a novellák egyik jellegzetességére röviden kitérni. A betegség állandó kísérője a szereplők világának. Az imént felidézett *Anyák napja* is kórházi környezetben játszódik javarészt, és az otthonában élő anya is súlyos beteg. Az *Éjszakai műszak* főszereplői egy nővér és az egyik betege, aki elmeséli élettörténetét, és igencsak súlyos megállapításokkal, kérdésekkel fordul az ápolóhoz – a története arról szól, miként unta meg önmagát, hogyan jutott el arra a pontra, hogy megunta az életét, és ha már nem várhat mást a hátralevő időben, csak szenvedést és unalmat, miért tartják bűnnek, ha ő akarja a halált,

9 Ughy Szabina: *Én vezetek*, in: Uő., *Az átlátszó nő*, i. m. 50.

10 Ughy Szabina: *Én vezetek*, in: Uő., *Az átlátszó nő*, i. m. 53.

ha méltósággal akar távozni, és ha szívesen itthagyná a világot? Ezek a kérdések mindvégig nyitva maradnak, de valljuk be őszintén, kevesen is szeretnének választ adni rájuk. A *Hagyatékek* egy öröklött ház kiürítését beszéli el – és szembe-tűnő, ahogy a gyász helyett a praktikus, gyakorlati teendők töltik ki az énelbeszélő mindennapjait. Bár találunk elvétve egy-egy érzelmet leíró kiszólást, többnyire a temetés háttere, a ház eladása, az elhunyt anya holmijainak bolhapiacszerű kiárúsítása a téma. Ezek tükrében vetődhet fel a kérdés, mit jelent a gyász, és hogyan „kellene” viselkednie a gyászolónak? Vannak olyan betegségek is, amik nem halálosak ugyan, de megkeserítik a szereplők életét. A *Baby shark* narrátorának zenei pályafutása egy betegség miatt siklott félre, a történet idején már csak zenetanár, akit „dagadt disznónak” csúfolnak a tanítványai. Az *Én vagyok az a nő* énelbeszélője a pánikroham hatására szembesül saját hanyatlásával: „[n]emhogy valamilyen nő, de még nő sem voltam. Se jelző, se főnév, de még ige is alig, alig [...] mi vagy, te csapzott hajú, izzadtan ziháló, kari-kás szemű izé?”¹¹

A betegséget tematizáló novellák közül kiemelkedik a *Pillangó*, ami az író nő saját emlékeiből táplálkozik, és a gyermekonkológiai osztály különös atmoszféráját vázolja fel. Ez az a részleg, ahol minden az életről és a jövőről szól, a reményekről, miközben a betegek a halál közvetlen közelében vannak, ahol a felnőttek próbálnak erősek maradni, de a gyerekek érzik a félelmüket, ahol mindenki vidáman bizonygatja, milyen jó lesz, amikor hazatérhetnek, de tudják a gyerekek is: egyáltalán nem biztos, hogy valaha meggyógyulnak, és túlélnek a betegséget. „Nem tudom, miért hisznek minket hülyének a felnőttek. Ha valakit többé nem láttunk az osztályon, a nővérek azt mondták, meggyógyult. Pedig tudtuk, hogy meghalt. Egy kicsit irigyeltük is talán, hogy neki már soha többé nem kell kemóra járnia. Az, aki meggyógyult, még mindig visszaeshetett” – jegyzi meg a narrátor.¹² Ha valaki mégis leküzdí a betegséget, egy teljesen új esélyt kap, minden nap jobban érzi talán, hogy az élet mennyit ér, és a holnap egyre inkább átláthatóvá válik. Ekkor hagyhatja el a várótermet.

11 Ughy Szabina: *Én vagyok az a nő*, in: *Uő., Az átlátszó nő*, i. m. 107–108.

12 Ughy Szabina: *Pillangó*, in: *Uő., Az átlátszó nő*, i. m. 113.